

Formasyon Öğretmen Adaylarının Akademik Erteleme Davranışları ile Akademik Özyeterlik Düzeyleri İlişkisi

Investigating the Relationship between Academic Procrastination Behaviors and Self-efficacy Levels of Formation Students

Selcen GÜLTEKİN¹, Gülten Türkan GÜRER²

¹ Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi, selcen.gultekin@balikesir.edu.tr

² gulten.gurer@gmail.com

Gönderme Tarihi/Received: 21.06.2018

Kabul Tarihi/Accepted: 29.06.2018

Özet - Bu çalışmada formasyon öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları ve akademik özyeterlik düzeyleri arasında ilişkilerin olup olmadığı, cinsiyet ve okudukları bölümlere göre her iki değişken açısından anlamlı farklılıkların olup olmadığı incelenmiştir. Formasyon öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları ile akademik özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi betimsel olarak saptamaya yönelik gerçekleştirilen bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Çakıcı (2003) tarafından geliştirilen *Akademik Erteleme Ölçeği* ve Türkçe'ye uyarlaması Yılmaz, Gürçay ve Ekici (2007) tarafından gerçekleştirilen *Akademik Özyeterlik Ölçeği* kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre erkek formasyon öğretmen adaylarının kız formasyon öğretmen adaylarına göre daha fazla akademik erteleme davranışında buldukları söylenebilir. Bununla birlikte erkek öğretmen adaylarının, kız öğretmen adaylarına göre akademik özyeterlik düzeylerinin daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmada formasyon öğretmen adaylarının okudukları bölümlere göre akademik özyeterlik düzeyleri arasında ise anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının akademik erteleme puanları ile akademik özyeterlik düzeyleri arasında negatif yönlü, düşük düzeyde anlamlı bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: akademik erteleme, akademik özyeterlik, formasyon

Sorumlu yazar: Selcen GÜLTEKİN, Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi, Balıkesir, Türkiye.

Abstract - In this study, it is examined that whether there is a relation between academic procrastination behaviors and academic self-efficacy levels of formation teacher candidates, whether there are meaningful differences according to sex and departments, in terms of both of two variance. In this study, for determine the descriptive relation between formation teacher candidates' academic procrastination behaviors and academic self-efficacy levels, relational survey model is used. Academic Procrastination Scale which is developed by Çakıcı (2003) and, Academic Self-efficacy Scale which is adapted to Turkish by Yılmaz, Gürçay and Ekici (2007) are used as data collection tools in this study. According to the finding of this research, male formation teacher candidates have more academic procrastination behaviors than the female formation teacher candidates have. Beside that, it is understood that the level of academic self-efficacy levels of male formation teacher candidates is higher in comparison with the female formation teacher candidates. In the study, there is no meaningful difference in the formation teacher candidate academic self-efficacy levels according to the departments they've studied. According to the research finding, there is a negative, low-level meaningful relation between the academic procrastination points of teacher candidates and their academic self-efficacy levels.

Key Words: academic procrastination, academic self-efficacy, formation

Corresponding author: Selcen Gültekin, Balıkesir University Necatibey Education Faculty, Balıkesir, Turkey.

Giriş

Akademik erteleme davranışı, son yıllarda özellikle eğitim fakültelerindeki öğrencilerle sıkça araştırma yapılan konular arasında yer almaktadır. Bu araştırmalara pek çok örnek verilebilir (Akkaya, 2007; Balkıs, 2007; Çelikkaleli & Akbay, 2013; Çetin, 2009; Demir & Kösterelioğlu, 2015; Gülebağlan, 2003; Sarioğlu, 2011; Tufan & Gök, 2009). Bunun yanında alanyazında

akademik ertelemenin farklı değişkenlerle olan ilişkisinin incelendiği araştırmalar yer almaktadır. Bu araştırmalarda akademik erteleme ile ilişkisi incelenen konular akademik başarı, karar verme stilleri, benlik saygısı, başarısızlık korkusu, kaygı, mükemmeliyetçilik, motivasyon, fonksiyonel olmayan inançlar ve öz yeterlidir (Albayrak, 2014; Aydoğan, 2008; Balkıs, 2007; Balkıs & Duru, 2010; Balkıs, Duru, Buluş, & Duru, 2006; Berber Çelik, 2014; Brownlow & Reasigner, 2000; Çakıcı, 2003; Demir Gündül, 2015; Ekşi & Dilmaç, 2010; Erdoğan, 2016; Ferrari, Parker, & Ware, 1992; İskender, 2011; Kınık, 2015; Lee, 2005; Onwuegbuzie, 2000; Onwuegbuzie, 2004; Oran, 2016; Orpen, 1998; Sarıoğlu, 2011; Senecal, Koestner, & Vallerand, 1995; Seo, 2008). Akademik erteleme ile ilgili özellikle öğretmen adayları ile oldukça fazla araştırmanın yapıldığı görülmektedir (Kutlu, Gökdere & Çakır, 2015). Eğitim öğretim sürecinin en önemli paydaşı olarak görülen öğretmenlerin, özellikle mesleğe başlamadan, üniversitede aldıkları eğitim sürecinde göstermiş oldukları akademik erteleme davranışları hakkında bilgi sahibi olunması ve bu davranışların çeşitli değişkenlerle olan ilişkisinin incelenmesi oldukça önemlidir (Demir & Kösterelioğlu, 2015). Alanyazında üniversite öğrencileri arasında akademik erteleme davranışının oldukça yaygın bir sorun olduğu görülmektedir (Clark & Hill, 1994; Day, Mensink, & O'Sullivan, 2000; O'Brien, 2002; Özer, 2005; Potts, 1987). Milgram, Marshevsky ve Sadeh (1995) ise zaman yönetiminde başarısız olan üniversite öğrencilerinin daha sık akademik erteleme davranışı gösterdiğini belirtmiştir (Akt., Akbay & Gizir, 2010). Akademik erteleme davranışının üniversite öğrencileri arasındaki yaygınlığının bu kadar yüksek olması ve akademik erteleme davranışının öğrencilerinin başarısını olumsuz etkilemesi bu konuda yapılacak olan çalışmaları önemli hale getirmektedir (Çelikkaleli ve Akbay 2013).

Yapılan araştırmaların özellikle öz yeterlik inancı yüksek olan bireylerin karşılaştıkları olumsuzluklara rağmen bir işi başarma konusunda ısrarcı ve sabırlı davrandıklarını ortaya koyması sebebiyle eğitimde öz yeterlik kavramı üzerinde durulması gereken konulardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Aşkar & Umay, 2001). Bu nedenle; araştırmada formasyon öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları ve akademik öz yeterlik düzeyleri arasında ilişkilerin olup olmadığı, cinsiyet ve okudukları bölümlere göre her iki değişken açısından anlamlı farklılıkların olup olmadığı incelenmiştir.

Akademik Erteleme

Erteleme günlük yaşamda bir görevin başlamasında ya da tamamlanmasında gecikme olarak tanımlandığı gibi (Ferrari & Tice, 2000) bireyin verilen bir görevi veya karar verme sürecini ertelemesi veya geciktirmesine neden olan kişisel bir özellik ya da davranışsal bir eğilim olarak tanımlanmaktadır. Alanyazında genel erteleme, karar vermeyi erteleme, nevrotik erteleme, zorlayıcı ve işlevsiz erteleme ve bu araştırmanın konusu olan akademik erteleme olarak beş başlık altında incelenmiştir (Milgram, Mey-Tal, & Levison, 1998).

Araştırmacıardan bazıları erteleme davranışını amaçlı olarak bir kaçınma stratejisi olarak ele alırken (Eerde-Van, 2003; Nartgün & Çakır, 2014) akademik erteleme kişinin yapması gereken işi ertelemesi ya da tamamen vazgeçmesi olarak da tanımlanmaktadır (Tuckman, 1991). Akademik ertelemenin, akademik görevleri tamamlama konusunda kasıtlı bir gecikmeyi içermesi başarısızlık korkusundan kaynaklanıyor olabilir (Senecal vd.,1995).

Alanyazında yer alan beş ertelemenin de bireyin kendisini ve kişisel ilişkilerini olumsuz yönde etkilediği ifade edilmektedir (Ferrari, 1995; Milgram vd., 1998). Bu beş erteleme içerisinde yer alan akademik erteleme davranışı, bireylerin akademik işlerini bir şekilde geciktirmeleri sonucu yaşadıkları çeşitli sıkıntıları da bünyesinde barındırmaktadır. Örnek olarak (Akbay & Gizir, 2010) erteleme davranışı sergileyen öğrencilerin, bu davranıştan olumsuz yönde etkilenerek derslerinde başarısız olduklarını öğrenim süresini uzatabildiklerini ileri sürülmektedir. Bu bağlamda akademik erteleme, okul ile ilgili görevleri geciktirmek ya da yanlış yönlendirmek

amaçlı bir davranış eğiliminden çok daha ötesidir. (Ferrari vd., 1992). Üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışının oldukça sık görüldüğü belirtilmektedir (Özer, 2005).

Üniversite eğitimi bireylerin sadece meslek kazandıkları bir eğitim süreci değil aynı zamanda mesleki bir disiplinle birlikte çeşitli sorumluluklar da kazandıkları bir süreçtir. Akademik erteleme davranışının üniversite öğrencileri arasındaki yaygınlığı bu konuda yapılacak olan çalışmaların önemini arttırmaktadır. Alanyazında akademik ertelemenin çeşitli değişkenlerle ilişkisi araştırıldığı görülmektedir (Çelikalı & Akbay, 2013). Akademik erteleme ile ilişkili araştırmalar incelendiğinde çalışmaların üniversite öğrencileri üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Motivasyon, zaman yönetimi, çalışmaya ve öğrenmeye yönelik olumsuz tutum, konsantre olma gücü, akademik başarı ve cinsiyet ile ilişkisi (Balkıs, vd., 2006), akademik erteleme-sürekli kaygı, (Ekşi & Dilmaç, 2010) benlik saygısı (Kandemir, 2012), yine Balkıs (2007) tarafından yapılan araştırmada, öğretmen adaylarının davranışlarındaki erteleme eğiliminin karar verme stilleri ile ilişkisinin çeşitli psiko-sosyal değişkenler açısından incelendiği görülmektedir. Bir başka çalışmada ise (Deniz, Traş, & Aydoğan, 2009), üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ yeteneklerinin akademik erteleme davranışı ve denetim odağı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Aydoğan ve Özbay (2012), yaptıkları çalışmada diğer çalışmalardan farklı olarak üniversite sınavına hazırlanan lise son sınıf öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarının; benlik saygısı, durumluk kaygı ve öz yeterlik inançları ile ilişkisi incelenmiştir.

Özer ve Altun (2011) tarafından yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin akademik erteleme nedenleri, cinsiyetlerine, okul başarılarına, umut, mükemmeliyetçilik, dıştan denetim, özsaygı, sorumluluk, akademik öz yeterlik ve başarı yönelimleri gibi değişkenlere göre incelenmiştir. İnceleme sonucunda, akademik erteleme nedenlerinin tümüyle sosyal mükemmeliyetçilik, dıştan denetim ve performanstan kaçınma arasında pozitif; içsel mükemmeliyetçilik, sorumluluk ve akademik öz yeterlik arasında negatif ilişki bulunduğu görülmüştür. Akademik erteleme ile ilişkisi araştırılan değişkenlerden biri de akademik öz yeterliliktir. Kandemir'in (2014) yapmış olduğu üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarını kişilik özellikleri, başarı yönelimleri, akademik öz yeterlik inancı ve benlik saygısını ne düzeyde açıkladığını bir model çerçevesinde incelediği araştırmanın sonucunda kişilik özelliklerinin, öğrencilerin akademik erteleme davranışını, başarı yönelimini, akademik öz yeterlik inancını ve benlik saygısını doğrudan ve dolaylı bir şekilde açıkladığı belirlenmiştir.

Akademik Öz Yeterlilik

Öz yeterlik inançları bireyin kendi bilişsel, duyuşsal, motivasyonel, ve karar verme süreçleri düzenlemesidir (Bandura, 1997, Akt. Bandura & Locke, 2003). Schunk'a göre ise bireyin gerekli davranışları sergileme kapasitesiyle ilgili algısı olarak tanımlanır (Schunk, 2009, s.105). Başka bir tanımda ise bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize ederek, ondan beklenen performansı başarılı olarak yapma kapasitesine duyduğu inanç olarak tanımlandığı görülmektedir. Öz yeterlik inançları, belli bir konu ile ilgili bireyin hissettikleri, motivasyonu, davranışları ve düşünceleri ile ilgilidir. Bu inançlar, dört farklı süreçte, farklı etkiler ve sonuçlar üretmektedir. Bu süreçler ise bilişsel, motive edici, duyuşsal ve seçme süreçlerini içermektedir (Bandura, 1994). Öz yeterlik kavramı ile ilgili alan yazında kavramın, öz yeterlik algısı, yargısı ya da inancı olarak tanımlandığı görülmektedir (Aşkar & Umay, 2001).

Son yıllarda, öz yeterlik, öğrencilerin motivasyonu ve öğrenimi için oldukça etkili bir belirteç olarak ortaya çıkmıştır. Performansa dayalı ölçüt olarak algılanan bu yeteneğe göre, öz yeterliğin kavramsal ve psikometrik sonuçları, "benlik konsepti" veya "kontrol odağı" gibi ilgili "motivasyonel" yapılardan farklıdır. Araştırmacılar, öğrencilerin etkinlik seçeneklerini çaba,

ısrar ve duygusal tepkiler gibi ortak motivasyon sonuçlarını tahmin etmede ayırt edici geçerliliğini ve aynı zamanda bu geçerliliği doğrulamayı başarmışlardır. Öz yeterlik inançlarının, öğrencilerin performansları bağlamındaki ince değişimlere duyarlı olduğu, kendi kendini düzenleyen öğrenme süreçleriyle etkileşime girdiği ve öğrencilerin akademik başarısına aracılık ettiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin öğrenme ve motivasyonlarının güçlü arabulucusu rolündeki bu ampirik kanıt, öğrencilerin akademik yetenekler konusunda kendilerine olan inançlarının motivasyonlarında önemli rol oynadığına dair eğitimcilerin tarihi bilgeliğini teyit etmektedir (Zimmerman, 2000).

Sosyal Bilişsel kuram, öğretmen öz yeterliliğinin öğretim öncesinde, sırasında ve sonrasında onun yapılacaklarını etkileyebileceği için en az öğrencilerin öz yeterliliği kadar önemli olduğunu belirtmektedir (Tschannen-Moran vd., 2001, Akt. Azar, 2010, s. 236). Bireysel yeteneklerine daha az güvenen öğretmenlere kıyasla, daha fazla yeterliğe sahip ve kendine güvenen öğretmenler, öğrencileri etkinlik planlama ve çeşitli etkileşimler aracılığıyla öğrenmeye yönlendirebilmekte ve öğrencilerdeki ilerlemenin öğretmenlerin kendi öz yeterliliklerini de artırdığı görülmektedir (Azar, 2010). Yapılan araştırmalarda akademik öz yeterlik ile akademik başarı arasında da olumlu yönde ilişki olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır (Aşkar & Umay, 2001; Pajares & Miller, 1994; Tunca & Şahin, 2014; Ülper & Bağcı, 2012; Zimmerman 2000).

Bu çerçevede öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının araştırılması önem kazanmaktadır. Araştırma formasyon öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları ve akademik öz yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Formasyon öğretmen adaylarının akademik erteleme ve akademik öz yeterlik düzeyleri nedir?
2. Formasyon öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları ve akademik öz yeterlik düzeyleri
 - a. cinsiyetlerine
 - b. okudukları bölümlerine göre (sosyal, fen/matematik, beceri) anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Formasyon öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Formasyon öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi betimsel olarak saptamaya yönelik gerçekleştirilen bu araştırmada ilişkiyel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkiyel tarama modeli iki veya daha fazla değişken arasındaki birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2016).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu 2016-2017 yaz döneminde Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 15 gruptaki 750 formasyon öğretmen adayı oluşturmuştur. Anılan gruplara araştırmada kullanılan ölçme araçları uygulanmış 400 öğrenciden veri toplanabilmektedir. Eksik dolduran 36 ölçek araştırma dışı tutulmuş, araştırma 364 formasyon öğretmen adayı üzerinden yürütülmüştür. Bu oran araştırmanın çalışma grubunun %48'ini kapsamaktadır.

Çalışma grubunu oluşturan formasyon öğretmen adaylarının cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde; kadın katılımcıların çalışma grubunun %72'sini (n=261), erkek katılımcıların ise grubun %28'ini (n=103) oluşturduğu, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre dağılımları incelendiğinde; fen/matematik bölümündeki katılımcıların grubun %13'ünü (n=48), sosyal bölümündeki katılımcıların grubun %61'ini (n=221), beceri bölümündeki katılımcıların ise grubun %26'sını (n=95) oluşturduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Akademik Erteleme Ölçeği, Çakıcı (2003) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek tek boyutlu bir ölçek olup, 12 olumsuz ve 7 olumlu olmak üzere toplam 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan maddeler ;“beni hiç yansıtmıyor”, “beni çok az yansıtıyor”, “beni biraz yansıtıyor”, “beni çoğunlukla yansıtıyor” ve “beni tamamen yansıtıyor” biçiminde olmak üzere 5’li Likert tipine uygun olarak derecelendirilmiştir. Araştırmacı tarafından ölçeğin tek boyutunun açıkladığı varyans %41,884 olarak bildirilmektedir. Çakıcı (2003) tarafından ölçeğe uygulanan test- tekrar test güvenilirlik katsayısı .89, güvenilirlik katsayısı .92’dir. Bu araştırmada da anılan ölçeğe güvenilirlik analizi olarak Cronbach Alfa yapılmıştır. Güvenirlik katsayısı.85.7 olarak tespit edilmiştir.

Akademik Özyeterlik Ölçeği’nin Türkçe’ ye uyarlaması Yılmaz, Gürçay ve Ekici (2007) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek, 7 maddeye sahip olup; “bana tamamen uyuyor”, “bana uyuyor”, “bana çok az uyuyor”, “bana hiç uymuyor” şeklinde 4’lü Likert tipindedir. Yılmaz vd. (2007) açıklayıcı faktör analizi sonucunda maddelerin faktör yüklerinin .500 ile .829 arasında değiştiği ve maddelerin tek faktör altında toplandığı ve tek faktörün açıkladığı toplam varyansın %45 olduğu bildirilmektedir. Ölçek güvenilirliğini belirlemek üzere yapılan Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ise .79 olarak belirlenmiştir (Yılmaz, Gürçay, & Ekici, 2007). Bu araştırmada anılan ölçeğe güvenilirlik analizi olarak Cronbach Alfa yapılmış ve güvenilirlik katsayısının .67 olduğu bulunmuştur.

Bulgular ve Yorumlar

Öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları ve akademik öz yeterlik düzeylerine ait görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Akademik Erteleme Davranışları ve Akademik Öz yeterlik Düzeyleri ile İlgili Ortalamalar

Boyutlar	N	\bar{X}	ss
Akademik erteleme	364	51.43	12.43
Akademik öz yeterlilik	364	19.48	3.30

Tablo1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan formasyon öğretmen adaylarının (n=364) akademik erteleme davranışlarının aritmetik ortalaması (\bar{X} =51.43; ss:12.43)’tür. Bu ortalama ölçekten alınabilecek en yüksek puan 95 olduğuna göre ortalamanın üzerinde gözükmektedir. Akademik öz yeterlik düzeylerinin aritmetik ortalamasının ise (\bar{X} =19.48 ss=3.30) olduğu bulunmuştur. Akademik Özyeterlik Ölçeği’nden elde edilebilecek en yüksek puan ise 21 olduğu için öğrencilerin öz yeterlik düzeyi puanlarının oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

Cinsiyetlerine göre formasyon öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları arasında fark olup olmadığına ilişkin analiz sonuçlarına Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2

Cinsiyete Göre Akademik Erteleme Davranışı Farklılığı için t- testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	t	p
Akademik erteleme	Kız	261	50.29	12.23	-2,832	.005**
	Erkek	103	54.34	12.51		

**p.<01

Tablo 2 incelendiğinde cinsiyete göre formasyon öğretmen adaylarının akademik erteleme puanlarında erkeklerin lehine anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir (\bar{X} =54.34; t=-2,832; p<.01). Buna göre erkek formasyon öğretmen adaylarının kız formasyon öğretmen adaylarına göre daha fazla akademik erteleme davranışında buldukları söylenebilir.

Araştırmaya katılan formasyon öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili olarak veriler normal dağılım göstermediğinden yapılan Mann Whitney-U testi sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3

Cinsiyete Göre Akademik Öz yeterlik Farklılığı için Mann Whitney-U testi

Boyutlar	Cinsiyet	N	Ortalama sıra	U	p
Öz yeterlik	Kız	261	171,46	10560	.001**
	Erkek	103	210.47		

**p.<01

Tablo 3 incelendiğinde, erkek formasyon öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik düzeyleri ile kız formasyon öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (U= 10560, p<.01). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, erkek öğretmen adaylarının, kız öğretmen adaylarına göre akademik öz yeterlik düzeylerinin daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Farklı bölümlerde öğrenim gören formasyon öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları arasında fark olup olmadığını sınamak için yapılan ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4

Bölgümlere Göre Akademik Erteleme Davranışları ve Akademik Öz yeterlik Düzeyleri Farklılığı için ANOVA

Alt Boyutlar	Öğrenim Görülen Alan	N	\bar{X}	ss	F	Sd	p	Fark Sch
Akademik erteleme	(1) Sosyal	221	49.69	.45	6,650	361	.001**	1-3
	(2) Fen/Mat	48	52.14	.59				
	(3) Beceri	95	55.13	.53				
Öz yeterlik	(1) Sosyal	221	2.76	.45	2,991	361	---	---
	(2) Fen/Mat	48	2.68	.39				
	(3) Beceri	95	2.87	.53				

**p.<01

Tablo 4 incelendiğinde, formasyon öğretmen adaylarının okudukları bölümlere göre akademik erteleme davranışlarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (p.<01). Bu farklılık yapılan scheffe sonuçlarına göre sosyal bilimler (\bar{X} =49.69; ss= .45) ve beceri alanları (resim, müzik, beden eğitimi) (\bar{X} =55.13; ss= .53) arasında olduğu belirlenmiştir. Tablo 4'e göre formasyon öğretmen adaylarının okudukları bölümlere göre akademik öz yeterlik düzeyleri arasında ise anlamlı bir farklılık yoktur.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan akademik erteleme ile akademik öz yeterlik davranışları arasında bir ilişki olup olmadığı pearson korelasyon katsayısı kullanılarak incelenmiş ve elde edilen sonuçlar Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5

Akademik Erteleme Davranışları ve Akademik Öz Yeterlik Düzeyleri Arasındaki Korelasyonlar

	Özyeterlik
Akademik erteleme	-.108*

*p.<05

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmen adaylarının akademik erteleme puanları ile akademik öz yeterlik düzeyleri arasında negatif yönlü, düşük düzeyde anlamlı bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir (r=-.108). Buna göre, akademik öz yeterlik düzeyinin yüksek olduğu durumlarda akademik erteleme davranışı düşmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Yapılan araştırmada formasyon öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlik düzeylerinin cinsiyet ve okudukları bölüm değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Formasyon öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları ve akademik öz yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlayan bu araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmada pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları erkekler lehine anlamlı fark olduğu görülmektedir. Bu sonuç erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla akademik erteleme davranışı gösterdikleri şeklinde yorumlanabilir. İlgili alanyazın incelendiğinde araştırmanın bu bulgusu daha önce yapılan birçok araştırma

sonucu ile örtüşmektedir (Balkıs, 2006; Berber Çelik, 2014; Prohaska, Morrill, Atilas, & Perez, 2000; Senecal vd., 1995). Bazı araştırmalarda araştırmada pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının (Terzi & Uyangör 2018; Yayıcı & Düşmez, 2016; Pala, Akyıldız & Bağcı, 2011; Balkıs, vd. 2006) bazı araştırmalarda ise eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının (Balkıs, 2007; Bulut, 2014; Çelikkaleli & Akbay, 2013; Çetin 2009; Demir & Kösterelioğlu, 2015; Kutlu vd., 2015; Tufan & Gök, 2009) akademik erteleme davranışları erkekler lehine farklılaşmaktadır. Dolye ve Paludi (1998), Şeker ve Saygı (2013) ve Washington (2004) tarafından yapılan araştırmalarda ise kız öğrencilerin akademik erteleme eğilim düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Alanyazındaki diğer araştırmalarda ise akademik erteleme davranışının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı vurgulanmaktadır (Alexander & Onwuegbuzie, 2007; Haycock, McCarty, & Skay, 1998; Johnson & Bloom, 1995; Kachgal, Hansen, & Nuther 2001; Karabıyık, Çavuşoğlu & Gürol, 2015; Uzun Özer & Topkaya, 2011; Watson, 2001). Akademik ertelemenin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin alanyazındaki araştırmalar bir bütün olarak ele alındığında, bu konuda ortak bir görüş olmadığı görülmekle birlikte yapılan araştırmaların bulgularına göre ağırlığın erkekler lehine olduğu ve bu çerçevede cinsiyetin bu konuda belirleyici bir değişken olamayacağı yönündedir. Bu konuda yapılacak nitel çalışmalar ile bu durumun ayrıntıları daha derinlemesine incelenebilir (Terzi & Uyangör, 2018).

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterliğe ilişkin hususlarda sahip oldukları öz yeterlik inançları, mesleki çalışmalarını nitelikli şekilde yerine getirmelerinde önemli bir etken olarak görülmektedir (Özdemir, 2008). Bulgular incelendiğinde, erkek formasyon öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik düzeyleri ile kız formasyon öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu fark erkek öğretmen adayları lehinedir. Erkek öğretmen adaylarının kız öğretmen adaylarına göre akademik öz yeterlik düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın bu bulgusu, alandan yapılan çalışmalarla da örtüşmektedir (Bleicher, 2004; Cantrell, Young, & Moore, 2003; Durdukoca, 2010; Morgil, Seçgen, & Yücel, 2004; Riggs, 1991; Yağcı & Aksoy, 2015). Buna göre; erkek öğretmen adaylarının kızlardan daha yüksek öz yeterlik inançlarına sahip olmalarının toplumsal cinsiyet rolünün de etkisiyle birlikte kendilerini yeterli bulmalarından ve buna bağlı olarak kendilerine olan güven duygularının yüksek olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Alanyazın incelendiğinde, (Romi & Leyser, 2006; Cheung, 2008)' un çalışmalarında, erkek öğretmen adaylarının kız öğretmen adaylarına göre daha düşük akademik öz yeterlik düzeyleri olduğu bulgusuna ulaşıldığı da görülmüştür. Bazı çalışmalarda ise öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik seviyelerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği bulunmuştur (Akbaş & Çelikkaleli, 2006; Azar, 2010; Çuhadar, Gündüz, & Tanyeri, 2013; Ekici, 2008; Saracaloğlu, Certel, Varol, & Bahadır, 2012; Şeker, 2016; Tunca & Şahin, 2014; Ülper & Bağcı, 2012; Yalmancı & Aydın, 2014; Yaman, Koray, & Altunçekiç, 2004; Yenice, 2012). Yapılan araştırmalarda da cinsiyet değişkeni açısından öğretmen adaylarının akademik öz yeterliklerine ilişkin birbirinden farklı sonuçların elde edilmesinden dolayı araştırmadan elde edilen bu bulgunun, örneklem gruplarının farklı özelliklere sahip olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Formasyon öğretmen adaylarının okudukları bölümlere göre akademik erteleme davranışlarında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Balkıs (2007), Çetin (2009), Ekşi ve Dilmaç (2010), Tabancalı ve Çelik (2013) ve Yeşil ve Şahan (2012) tarafından yürütülen çalışmaların sonuçları da araştırmanın bu bulgusunu desteklemektedir. Balkıs (2007)'in çalışmasında sayısal alanlarda öğrenim gören öğretmen adaylarının ortalamalarının, sözel ve eşit ağırlıklı alanlarda bulunan öğretmen adaylarına göre daha yüksek puan ortalamalarına sahip olduğu saptanmıştır. Ekşi ve Dilmaç (2010)'ın çalışmalarının sonucunda akademik erteleme eğilimi en yüksek olan Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ile Zihin Engelliler Anabilim dalı

öğrencilerinin akademik erteleme davranışları diğer bilim dalı öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Yeşil ve Şahan (2012)'in çalışmalarında ise Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı öğrencilerinin akademik erteleme eğiliminin en düşük olduğu belirtilmiştir. Araştırmada ise bu farklılığın sosyal bilimler ve beceri alanları (resim, müzik, beden eğitimi) arasında olduğu belirlenmiş, formasyon öğretmen adaylarının okudukları bölümlere göre akademik öz yeterlik düzeyleri arasında ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Öğretmen adaylarının öz yeterlik düzeylerinin öğrenim gördükleri bölümlere göre farklılaşmadığına ilişkin elde edilen bu bulgu, Kabaran, Altıntaş ve Kabaran (2016), Özdemir (2008) ve Yenice (2012)'nin çalışmasından elde edilen bulgularla benzerlik göstermektedir.

Analizler sonucunda formasyon öğretmen adaylarının akademik erteleme puanları ile akademik öz yeterlik düzeyleri arasında negatif yönlü, düşük düzeyde anlamlı bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir ($r=-.108$). Buna göre; akademik öz yeterlik düzeyinin yüksek olduğu durumlarda akademik erteleme davranışının azaldığını söyleyebiliriz. Bu sonuç alanyazındaki çalışmaların sonuçlarıyla da örtüşmektedir (Akbaş & Gizir 2010; Balkıs & Duru, 2010; Ferrari vd., 1992; Klassen, Krawchuk, & Rajani, 2007). Yapılan çalışmalarda öz yeterlik inancı yüksek olan bireylerin daha az akademik erteleme davranışına başvurdukları görülmüştür (Albayrak, Yazıcı, & Reisoğlu, 2016). Sonuç olarak, öğretmen adaylarının akademik öz yeterliklerinin yüksek olmasının, öğretmenlerin akademik erteleme davranışı sergilemelerini azaltmalarına yardımcı olarak hem eğitim-öğretim süreci içindeki sorumluluklarını zamanında yerine getirmelerini sağlayacağı hem de öğretmenlerin yetiştireceği öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal becerilerinin bir bütün olarak doğru ve tam gelişimine destek olacağı söylenebilir. Bu nedenle öğretmen adaylarının akademik öz yeterlikleri ile akademik erteleme davranışları, üzerinde önemle durulması gerekmektedir. Öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik düzeylerinin düşük olması, daha çok akademik işleri erteleme davranışları sergilemeleri üzerinde etkili olmaktadır. Dolayısıyla, öğretmen adaylarının mesleğe hazırlandıkları süreçte yüksek düzeyde akademik öz yeterliklere sahip olacakları şekilde eğitim programlarının düzenlenmesinin daha az erteleme davranışları sergilemeleri konusunda yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar, araştırmanın sınırlılıkları göz önünde bulundurularak değerlendirildiğinde; yapılacak çalışmalarda daha çok değişken üzerinde durularak ve farklı örneklerde araştırma sonuçlarının nitel verilerle de desteklenerek öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları, sebepleri ile birlikte ele alınarak daha fazla araştırma yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akbaş, A. & Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi öz-yeterlik inançlarının cinsiyet öğrenim türü ve üniversitelerine göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 98-110.
- Akbaş S. E. & Gizir C. A. (2010). Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: akademik güdülenme, akademik özyeterlik ve akademik yüklenme stillerinin rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 60-78.
- Akkaya, E. (2007). *Academic procrastination among faculty of education students: the role of gender, age, academic achievement, perfectionism and depression*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Albayrak, A. (2014). *Üniversite öğrencilerinde beş faktör kişilik, akademik öz-yeterlik, akademik kontrol odağı ve akademik erteleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

- Albayrak, E., Yazıcı, H., & Reisoğlu, S. (2016). Üniversite öğrencilerinde Kişilik özellikleri, akademik öz-yeterlik, akademik kontrol odağı ve akademik erteleme. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 90-102.
- Alexander, E. S., & Onwuegbuzie, A. J. (2007). Academic procrastination and the role of hope as a coping strategy. *Personality and Individual Differences*, 42(7), 1301-1310.
- Aşkar, P. & Umay, A. (2001). İlköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayarla ilgili öz-yeterlik algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 1-8.
- Aydoğan, D. (2008). *Akademik erteleme davranışının benlik saygısı, durumluluk kaygı ve öz-yeterlik ile açıklanabilirliği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydoğan, D. & Özbay, Y. (2012). Akademik erteleme davranışının benlik saygısı, durumluluk kaygı, öz-yeterlilik açısından açıklanabilirliğinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(3), 1-10.
- Azar, A. (2010). Ortaöğretim fen bilimleri ve matematik öğretmeni adaylarının öz yeterlilik inançları. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(12), 235-252.
- Balkıs, M. (2006). *Öğretmen adaylarının davranışlarındaki erteleme eğilimlerinin düşünme ve karar verme tarzları ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Balkıs, M. (2007). Öğretmen adaylarının davranışlarındaki erteleme eğiliminin, düşünme ve karar verme stilleri ile ilişkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 67-83.
- Balkıs, M. & Duru, E. (2010). Akademik erteleme eğilimi, akademik başarı ilişkisinde genel ve performans benlik saygısının rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 159-170.
- Balkıs, M., Duru, E., Buluş, M. & Duru, S. (2007). Üniversite öğrencilerinde akademik erteleme eğiliminin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 2 (7), 57-73.
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In V. S. Ramachandran (Ed.), *Encyclopedia of human behavior* (Vol. 4, pp. 71-81). New York: Academic Press. (Reprinted in H. Friedman [Ed.], *Encyclopedia of mental health*. San Diego: Academic Press, 1998).
- Bandura, A. & Locke, A. E. (2003). Negative Self-Efficacy and Goal Effects Revisited. *Journal of Applied Psychology* Copyright 2003 Vol. 88, No. 1
- Berber Çelik, Ç. (2014). *Akademik ertelemenin bazı psiko-sosyal değişkenlere göre açıklanması ve gerçeklik terapisine dayalı akademik erteleme ile başa çıkma eğitim programının etkililiğinin sınanması*. Yayınlanmamış doktora tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Bleicher, R. E. (2004). Revisiting the STEBI-B: Measuring self-efficacy in preservice elementary teachers. *School Science & Mathematics*, 104(8), 383-391.
- Brownlow, S. & Reasinger, R. D. (2000). Putting off Until Tomorrow What is Better Done Today: Academic Procrastination as a Function of Motivation Toward College Work. *Journal of Social Behavior & Personality*, 15 (5), 15-35.
- Bulut, R. (2014). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

- Cantrell, P., Young, S., & Moore, A. (2003). Factors affecting science teaching efficacy of preservice elementary teachers. *Journal of Science Teacher Education*, 14(3), 177-192.
- Cheung, Y. H. (2008). Teacher efficacy: a comparative study of Hong Kong and Shanghai primary inservice teachers. *Australian Educational Researcher*, 35 (4), 103-123.
- Clark, J. L., & Hill Jr, O. W. (1994). Academic procrastination among African-American college students. *Psychological Reports*, 75(2), 931-936.
- Çakıcı, D. Ç. (2003). *Lise ve üniversite öğrencilerinde genel erteleme ve akademik erteleme davranışının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çelikkaleli, Ö. & Akbay, S. E. (2013). Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışı, genel yetkinlik inancı ve sorumluluklarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 237-254.
- Çetin, Ş. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25,1-7.
- Çuhadar, C., Gündüz Ş., & Tanyeri, T. (2013). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğrencilerinin ders çalışma yaklaşımları ve akademik öz-yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 251-259.
- Day, V., Mensink, D., & O'Sullivan, M. (2000). Patterns of academic procrastination. *Journal of College Reading and Learning*, 30(2), 120-134.
- Demir Gündül, M. (2015). *Üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon profillerinin psikolojik ihtiyaç doyumu, akademik erteleme ve yaşam doyumu ile ilişkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Demir, F. & Kösterelioğlu, İ. (2015). Öğretmen adaylarının akademik erteleme eğilimlerinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (39), 595-603.
- Deniz, M. E., Traş, Z., & Aydoğan, D. (2009). Akademik erteleme ve denetim odağının duygusal zekâ açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(2), 607-632.
- Dolye, J. A. & Paludi, M. A. (1998). *Sex and gender: The human experience*. Boston: McGraw Hill.
- Durdukoca, Ş. F. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi* 10 (1), 69-77.
- Ekşi, H. & Dilmaç, B. (2010). Üniversite öğrencilerinin genel erteleme, karar vermeyi erteleme ve akademik erteleme düzeylerinin sürekli kaygı açısından incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 433-450.
- Ekici, G. (2008). Sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algı düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(35), 98-110.
- Erdoğan, D. (2016). *Üniversiteye hazırlık sınıfı öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarının ve durumluk kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ferrari, J. R., Johnson, J. L., & McCown, W. (1995) (Ed.). *Procrastination and task avoidance: Theory, research, and treatment*. New York: Plenum.

- Ferrari, J. R., Parker, J. T., & Ware, C. B. (1992). Academic procrastination: Personality correlates with Myers-Briggs types, self-efficacy, and academic locus of control. *Journal of Social Behavior and Personality*, 7, 495–502.
- Ferrari J. R. & Tice D. M (2000) . Procrastination as a self-handicapfor men and women: A task-avoidance strategy in a laboratory setting. *Journal of Research in Personality* 34, 73–83.
- Gülebağlan, C. (2003). *Öğretmenlerin işleri son ana erteleme eğilimlerinin, mesleki yeterlilik algıları, mesleki deneyimleri ve branşları bakımından karşılaştırılmasına yönelik bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Haycock, L. A., McCarthy, P., & Skay, C. L. (1998). Procrastination in college students: The role of self-efficacy and anxiety. *Journal of Counseling and Development*, 76, 317-324.
- İskender, M. (2011). The influence of self-compassion on academic procrastination and dysfunctional attitudes. *Educational Research and Reviews*, 6 (2), 230-234.
- Johnson, J. L. & Bloom, A. M. (1995). An analysis of the contribution of the five factors of personality to variance in academic procrastination. *Personality and Individual Differences*, 18(1), 127-133.
- Kabaran, H., Altıntaş, S., & Kabaran, G. G. (2016). Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım öz-yeterlik inançları ile akademik öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 2016.
- Kachgal, M. M., Hansen, L. S., & Nutter, K. J. (2001). Academic procrastination prevention/intervention: Strategies and recommendations. *Journal of Developmental Education*, 25, 14-21.
- Kandemir, M. (2012). Öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarının, kaygı, başarısızlık korkusu, benlik saygısı ve başarı amaçları ile açıklanması. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(4), 81-88.
- Kandemir, M. (2014). Akademik erteleme davranışını açıklayıcı bir model. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(3), 51-72
- Karabıyık, Ç. B., Çavuşoğlu, C., & Gürol, M. (2015). Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme düzeylerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences*, 34, 385-394.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (31. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kınık, Ö. (2015). *Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışları ile fonksiyonel olmayan tutumları, depresyon düzeyleri ve benlik-saygıları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Klassen, R. M., Krawchuk, L. L., & Rajani, S. (2007). Academic procrastination of undergraduates: Low self-efficacy to self-regulate predicts higher levels of procrastination. *Contemporary Educational Psychology*, 33(4), 915-931.
- Kutlu, N., Gökdere, M. & Çakır, R. (2015). Öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışı ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının karşılaştırmalı incelemesi. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (3), 1311-1330.

- Lee, E. (2005). The relationship of motivation and flow experience to academic procrastination in university students. *The Journal of Genetic Psychology*, 166(1), 5-15.
- Milgram, N., Mey-Tal, G. & Levison, Y. (1998). Procrastination, generalized or specific, in college students and their parents. *Personality and Individual Differences*, 25, 297-316.
- Morgil, İ., Seçgen, N., & Yücel, A. S. (2004). Kimya öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *BAU Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6 (1), 62-72.
- Nartgün, Ş. & Çakır, M. (2014). Lise öğrencilerinin akademik başarılarının akademik güdülenme ve akademik erteleme eğilimleri açısından incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 379-391.
- O'Brien, W. K. (2002). Applying the transtheoretical model to academic procrastination. Unpublished doctoral dissertation, University of Houston
- Oran, S. (2016). *Anadolu lisesi öğrencilerinde akademik erteleme davranışının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Orpen, C. (1998). The causes and consequences of academic procrastination: A research note. *Westminster Studies in Education*, 21(1), 73-75.
- Özdemir, S. M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 14(2), 277-306.
- Özer, B. U. (2005). *Academic procrastination: Prevalance, self-reported reasons, gender difference and it's relation with academic achievement*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özer, A. & Altun, E. (2011). Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme nedenleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(21), 45-72.
- Pala, A., Akyıldız, M., & Bağcı, C. (2011). Academic procrastination behaviour of preservice teachers' of Celal Bayar University. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 29, 1418-1425.
- Pajares, F, Miller, D, M. (1994). Role of Self-Efficacy and Self-Concept Beliefs in Mathematical Problem Solving: A Path Analysis. *Journal of Educational Psychology* Vol. 86, No. 2, 193-203
- Prohaska, V., Morrill, P., Atilas, I. & Perez, A. (2000). Academic procrastination by nontraditional students. *Journal of Social Behavior and Personality*, 15 (5), 125- 135.
- Potts, T. J. (1987). Predicting procrastination on academic tasks with self-report personality measures. (Doctoral dissertation, Hofstra University, 1987). *Dissertation Abstracts International*, 48, 1543.
- Riggs, I. M. (1991). Gender Differences in Elementary Science Teacher Self-Efficacy.
- Romi, S. & Leyser, Y. (2006). Exploring inclusion preservice training needs: a study of variables associated with attitudes and self-efficacy beliefs. *European Journal of Special Needs Education*, 21(1), 85-105.
- Uzun Özer, B. & Topkaya, N. (2011). Akademik erteleme ve sınav kaygısı. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 12-19.
- Ülper, H. & Bağcı, H. (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Dönük Öz Yeterlik Algıları. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages*,

- Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/2 Spring 2012, p.1115-1131 , Ankara
- Saracaloğlu, A. S., Certel, Z., Varol, S. R., & Bahadır, Z. (2012). Beden eğitimi öğretmenlerinin özyeterlik inançları ve denetim odaklarının incelenmesi. *Journal of Educational Sciences*, 3(2), 54-65.
- Sarioğlu, A. F. (2011). *Öğretmen adaylarının akademik erteleme eğilimi ile mükemmelliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Senecal, C., Koestner, R., & Vallerand, J., (1995). Self-regulation and academic procrastination. *The Journal of Social Psychology*, 135 (5), 607-619.
- Seo, E. H. (2008). Self-efficacy as a mediator in the relationship between self-oriented perfectionism and academic procrastination. *Social Behavior And Personality*, 36 (6), 753-764.
- Schunk, Dale (2009). *Öğrenme Teorileri Eğitimsel Bir Bakış*. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Şeker, S. S., ve Saygı, C. (2013). Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi ve Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Okumakta Olan Öğretmen Adaylarının Akademik Erteleme Eğilimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Turkish Studies*, 8(12), 1219-1227.
- Tabancalı, E., & Çelik, K. (2013). Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ile öğretmen öz-yeterlilikleri arasındaki ilişki. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1167-1184.
- Terzi, A. & Uyangör, N. (2018). Karar verme stilleri ve akademik erteleme ilişkisi: pedagojik formasyon öğretmen adayları üzerine bir araştırma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(68), 267-278.
- Tuckman, B. W. (1991). The development and concurrent validity of the procrastination scale. *Educational and psychological measurement*, 51(2), 473-480.
- Tunca, N. & Şahin, S. (2014). Öğretmen adaylarının bilişötesi (üst biliş) öğrenme stratejileri ile akademik öz yeterlik inançları arasındaki ilişki. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 4(1), 47-56.
- Tufan, E. & Gök, M. (2009). Müzik öğretmeni adaylarının genel ve akademik erteleme eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, 8. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 23-25.
- Washington, J.A. (2004). *The Relationship between Procrastination and Depression among Graduate and Professional Students across Academic Programs: Implications for Counseling*. Unpublished PhD Dissertation. Ed.D., Texas Southern University. Texas
- Watson, D. C. (2001). Procrastination and the five-factor model: A facet level analysis. *Personality and individual differences*, 30(1), 149-158.
- Yağcı, U. & Aksoy, V. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlikleriyle öğretmenlik öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(33), 84-104.
- Yalmancı, S. G. & Aydın, S. (2014). Fen bilgisi öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik algılarının incelenmesi. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 21-27.

- Yaman, S., Koray, Ö. C., & Altunçekiç, A. (2004). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öz-yeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 355-364.
- Yaycı, L. & Düşmez, İ. (2016). Adölesanların akademik erteleme davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(10), 82-101.
- Yenice, N. (2012). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 36-58.
- Yeşil, R. & Şahan, E. (2012). Öğretmen adaylarının akademik işlerini erteleme nedenleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 219-236.
- Yılmaz, M., Gürçay, D. & Ekici, G. (2007). Akademik özyeterlik ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 253-259.
- Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: an essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 82-91.

Summary

In recent years in especially education faculties, academic procrastination is one of the most studied topics. Teachers are the most important factors of a successful education system. So it is important to investigate the academic procrastination behaviors of education faculty students, who haven't started the profession yet, according to various variables (Demir & Kösterelioğlu, 2015). According to the related literature, it is stated that academic procrastination is a common problem among university students Clark & Hill, 1994; Day, Mensink, & O'Sullivan, 2000; O'Brien, 2002; Özer, 2005; Potts, 1987). High level of self-efficacy beliefs lead individuals to be insistent and patient in achieving goals. So self-efficacy is also an important topic and worth studying for education faculty students (Aşkar & Umay, 2001). In this context, in this study the correlation between self-efficacy and academic procrastination levels of formation students, and differences of these two variables in the categories of gender and the field of study were investigated.

To determine the correlation between self-efficacy and academic procrastination levels of formation students, relational survey model was used in the study. Participants of the study were 750 formation students in the spring semester of 2016-2017 education year in Balıkesir University Necatibey Education Faculty. Academic procrastination scale developed by Çakıcı (2003) and academic self-efficacy scale adapted to Turkish by Yılmaz, Gürçay ve Ekici (2007) were used as data collection tools.

It was found that male formation students' academic procrastination levels were significantly higher than female students. This finding supports the findings of some research articles in literature. However, in literature some other research articles' findings claim that female students' academic procrastination levels were higher than males. Besides, there are also research articles that found that procrastination levels of males and females are not significantly different. So, it can be said that there isn't a consensus about procrastination levels of males and females and gender is not determinant variable in this matter. It was thought that gender effect on procrastination levels could be examined deeply with a qualitative research (Terzi & Uyangör, 2018). According to the results there is a statistically significant difference between academic self-efficacy levels of male and female formation students. This difference is in favor of male students. In other words, male formation students' academic self-efficacy levels were significantly higher than female students. It was thought that this finding would be the result

of sex role stereotypes which are individuals' sex role beliefs shaped by the culture they live. It was found that there is a significant difference in academic procrastination levels of students according to their academic fields which are social science fields and ability fields like art, music and physical education. It was found that there is not any significant difference in students academic self-efficacy levels according to their academic fields. According to the analysis, it was found that correlation between academic self-efficacy levels and academic procrastination levels was significant, negative and low. ($r=-.108$). As a result it can be said that high level of academic self-efficacy brings about low level of academic procrastination level.

In conclusion, if teachers have high level of self-efficacy, this helps them to reduce procrastination behaviors and to fulfill their responsibilities. As a result, teachers with high level of self-efficacy beliefs can support their own students' cognitive, affective and social developments better. In this respect, self-efficacy and procrastination behaviors of teacher candidates should be considered as very important. So it was suggested that lesson plans of teacher education programs should be planned to increase the self-efficacy levels of students. When considering the limitations of this study, more studies should be performed in this topic with more variables with qualitative and quantitative research methodologies and with different samples.